

KARJERAS PASAULE

19. MAIJS 2020. GADS

Konsultantu un finanšu sektors

Finanšu sektors

Maksājumi, pārskaitījumi, noguldījumi un ieguldījumi, kredīti un darījumi ar finanšu instrumentiem, apdrošināšanas polišu iegāde vai citiem vārdiem – visas darbības ar naudu, kas nav tieši saistītas ar kādas preces vai pakalpojuma iegādi, ir finanšu pakalpojumi. Piemēram, rēķina apmaksa restorānā skaidrā naudā nebūs finanšu pakalpojums, taču ja tas notiks ar bankas izsniegtas norēķinu kartes un termināļa palīdzību, tad tas būs finanšu pakalpojums, kam būs noteiktas izmaksas, un tās segs vai nu maksātājs (tātad Tu) vai arī pakalpojuma sniedzējs (šajā gadījumā restorāns).

Finanšu sektors ir daudzšķautņains, bet Latvijā 97% no tā aizņem bankas. Tāpēc visbiežāk izmantotie privātpersonu pakalpojumi Latvijā, protams, ir banku pakalpojumi, sākot ar bankas kontu, maksājumiem, internetbanku, norēķinu kartēm un kredītkartēm un beidzot ar sarežģītākiem pakalpojumiem kā – ieguldījumi finanšu instrumentos, atverot šim nolūkam īpašu kontu bankā – finanšu instrumentu (vērtspapīru) kontu un arī pensiju sistēmas 2. un 3. līmeņa līdzekļu pārvaldīšanu. Lai vairāk izprastu finanšu sektoru, noskaties video filmiņu "**lepazīsti finanšu sektoru**" [youtube.com](https://www.youtube.com).

Konsultāciju nozare

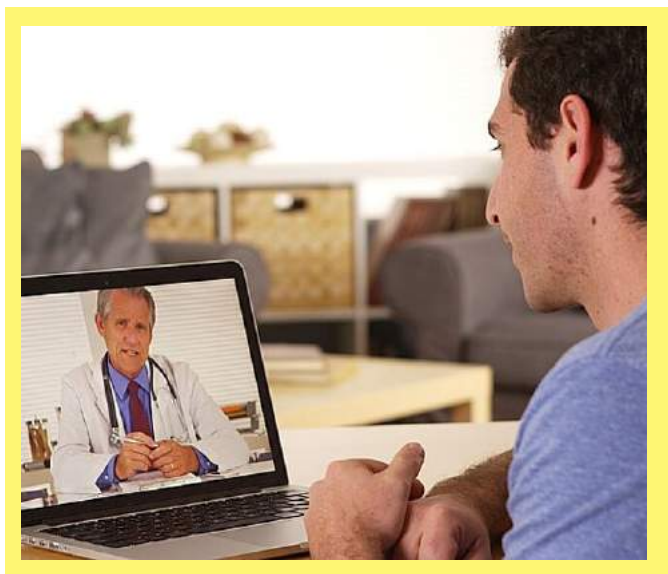
Konsultāciju nozares aizsākumi meklējuma 19. gadsimta beigās, kad tika nodibināti pasaulē pirmie modernie konsultāciju uzņēmumi. Konsultāciju pakalpojumi mūsdienās ir daļa no terciārā jeb pakalpojuma sektora.

Ja nozares attīstības sākumā konsultācijas sniedza pasniedzēji, zinātnieki, tad tagad to dara speciālisti, kas ir mācīti vadības vai biznesa skolās. Konsultanta darba uzdevums ir sniegt uzņēmumiem, iestādēm, privātpersonām padomus kādā tam interesējošā jautājumā.

Mūsdienās konsultācijas var saņemt attālināti - online, telefonsarunā vai tiekoties ar konsultantu klātienē.

Turklāt neklātienē konsultācijas arvien vairāk uzņem apgriezienus visās dzīves jomās, ieskaitot pat medicīnu.

Konsultācijas

Konsultāciju nozares pirmsākumi meklējami 19. gadsimta beigās.

Konsultācija ir tikšanās ar speciālistu, lai pārrunātu kādu neskaidru jautājumu vai arī lai saņemtu padomu problēmu risināšanā. Šobrīd tavi galvenie konsultanti ir tavi vecāki, skolotāji, vecvecāki, vecākie māsas un brāļi. Bet vēlāk, nereti tev būs jāvēršas pie speciālista, lai saņemtu nepieciešamās atbildes uz sev interesējošiem vai neskaidriem jautājumiem.

Mūsdienās konsultācijas ir pieejamas dažādos veidos:

- klātienē konsultācijas;
- attālinātās konsultācijas (telefona zvans, saruna online)
- e-konsultācijas (konsultācija elektroniskā formā)

Konsultantu daudzveidība

Konsultantu profesija un to dažādās konsultēšanas nozares ir iekļautas Profesiju klasifikatora otrajā, trešajā, ceturtajā un piektajā pamatgrupā.

Otrā pamatgrupa iekļauj sekojošus konsultantus:

1. Zemkopības, lauksaimniecības un mežsaimniecības konsultanti.
2. Veselības veicināšanas konsultants.
3. Pedagoģis karjeras konsultants, karjeras konsultants un profesiju izvēles konsultants.
4. Komercedarbības un nodokļu konsultants.
5. Konsultants iepirkumu speciālists.
6. Medicīnas, zinātniskais, vecākais konsultants.
7. Konsultants.
8. Bīstamo kravu pārvadājumu konsultants (padomnieks), drošības konsultants (padomnieks).
9. Padomnieks (konsultants).
10. Saeimas komisijas un Saeimas frakcijas vecākais konsultants.
11. Saeimas komisijas un Saeimas frakcijas konsultants.
12. Pastorālais konsultants.
13. Psihologs konsultants.
14. Tieslietu konsultants.
15. IT pakalpojumu pārvaldības procesu konsultants.
16. Supervizors / Konsultants pārraug.
17. Personālvadības konsultants.
18. Kvalitātes vadības sistēmu konsultants.

Trešā pamatgrupa iekļauj sekojošus konsultantus:

1. Konsultants (Zemesgrāmatu nodaļā).
2. Tiesas konsultants.
3. Vides pārvaldes konsultants.

4. Sekretārs konsultants (tiesu varas jomā)
5. Ekonomikas, apģērbu etiķetes un reklāmas konsultanti.
6. Klientu / pārdošanas konsultants.
7. Apdrošināšanas un prasību konsultanti.
8. Garantijas pakalpojumu konsultants.
9. Grāmatvedības konsultants.
10. Klientu konsultants (finanšu jomā).
11. Zemnieku, lauku attīstības, lopkopības, augkopības konsultanti.
12. Šūšanas ražošanas un šūšanas kvalitātes konsultanti.
13. Kvalitātes konsultants.

Ceturtnā pamatgrupa iekļauj sekojošus konsultantus:

1. Ceļojumu un tūrisma informācijas konsultanti.
2. Telefona informācijas dienesta konsultants.
3. Telefonbankas konsultants.
4. Abonentu daļas operators (konsultants)

Piektā pamatgrupa iekļauj sekojošus konsultantus:

1. Pārdevējs konsultants.

Vai bijī iedomājies, kas pavisam ir 54 dažādas konsultantu pamatgrupas? Kaut, ja būsi ieguvis konsultanta profesiju, tik un tā nebūs iespējams strādāt jebkurā iestādē, jo katrai nozarei ir sava specifika. tas nozīmē, ka būs vēl papildus jāmācās.

Svarīgi ir nekļūdīties un izvēlēties sev piemērotāko interešu jomu.

Konsultants

Ņemot vērā, ka konsultantu veidu ir daudz, mēs aplūkosim dažus populārākos no tiem un tos kurus var apgūt pēc 9. klases.

Reklāmas konsultants (PK 3339 09)

Reklāmas konsultants ir reklāmas nozares speciālists, kas piesaista reklāmdevējus, pārdod reklāmas laukumus (piemēram, presē) vai laikus (TV vai radio) un sniedz konsultācijas klientiem reklāmas, mārketinga jomā. Reklāmas konsultants pārzina reklāmas nozari valstī un seko tās aktualitātēm. Reklāmas konsultants regulāri sazinās ar esošajiem un arī iespējamajiem klientiem jeb reklāmdevējiem un izklāsta viņiem reklāmas iespējas, izskaidro reklāmlaukumu vai reklāmlaiku cenu daudzveidību, konsultē par sniegto pakalpojumu dažādību. Reklāmas konsultants uzklausa klientu vēlmes, izzina, ko viņi vēlas panākt, reklamējot konkrēto produktu, – iepazīstināt ar jaunu preci/pakalpojumu, uzlabot jau esošā produkta atpazīstamību vai uzlabot paša uzņēmuma tēlu. Reklāmas konsultants ar klientiem apspriež arī viņu finansiālās iespējas – cik daudz līdzekļu viņi var atvēlēt reklāmas aktivitātēm. Atkarībā no tā reklāmas konsultants var klientiem piedāvāt papildpakalpojumus, atlaides, izdevīgākus nosacījumus un citus bonusus. Ņemot vērā klientu vēlmes, reklāmas konsultants seko līdz reklāmas pasākumu īstenošanai, norēķinās ar starpniekiem un piegādātājiem, ja tādi ir, izraksta rēķinus klientiem. Konsultējot klientus, reklāmas konsultants pēta tirgu: nosaka, kā uzņēmuma darbību ietekmē valsts ekonomiskā un politiskā situācija,

cilvēku skaita pieaugums vai samazinājums, tehnoloģiju attīstība. Reklāmas konsultants pēta arī pircējus, kas pērk uzņēmuma preci, vai patērētājus, kas patērē uzņēmuma piedāvāto pakalpojumu. Izpētot patērētāju vajadzības, reklāmas konsultants nosaka sava klienta – attiecīgā uzņēmuma – tirgus iespējas. Reklāmas konsultants arī veic klientu aptaujas, par iegūtajiem rezultātiem sastādot ziņojumu vadībai.

Darbā pielietojamie

instrumenti/aprīkojums: Reklāmas konsultants darbā lieto dažādu biroja tehniku, piemēram, datoru, printeri, skeneri, speciālas datorprogrammas, kā arī rakstāmpiederumus un tālruni.

Darba apstākļi: Reklāmas konsultanta darbs tiek veikts biroja tipa telpās vai, dodoties izbraucienos, lai kontaktētos ar sadarbības partneriem un klientiem. Reklāmas konsultants parasti strādā astoņas darba stundas dienā, bet, ja ir kāds steidzams projekts, var nākties strādāt papildu darba stundas.

Darba iespējas: Reklāmas konsultants var strādāt privātuzņēmumos, valsts iestādēs, reklāmas aģentūrās.

Konsultants

Nepieciešamā izglītība: Reklāmas konsultanta profesiju var apgūt tikai augstskolā pēc 9.klases absolvēšanas profesionālajā vidusskolā Tu vari apgūt "Vizuālās reklāmas dizaina speciālista profesiju.

Iespējamais atalgojums: Algas apmērs atkarīgs no speciālista profesionalitātes un uzņēmuma lieluma un veida.

Ko tu vari darīt jau šodien?: Padomā par to, vai tev patīk un padodas darbs ar cilvēkiem, un vai tev ir labas saskarsmes spējas? Vai proti pārliecināt un ieinteresēt? Vai tevi saista ekonomikas un mārketinga nozare? Reklāmas konsultanta darbā būtiska ir spēja saprasties ar dažādiem cilvēkiem, kā arī prasme paust savu viedokli, saprotami izklāstīt sarežģītu informāciju un pārliecināt. Ļoti svarīga ir arī pārdošanas prasme, tāpēc mēģini to izkopt, vasarās vai brīvajā laikā pastrādājot kādā tirdzniecības uzņēmumā. Svarīga ir arī vismaz vienas svešvalodas pārvaldīšana – centies uzlabot šīs zināšanas! Reklāmas konsultantam vēlama māka orientēties nozares aktualitātēs, tāpēc mēģini jau tagad paplašināt savus priekšstatus par mārketinga sfēru. Īpašu uzmanību pievērs tādiem mācību priekšmetiem kā biznesa ekonomiskie pamati, psiholoģija, svešvalodas un informātika.

Ceļojumu konsultants (PK 42221 01) un Tūrisma informācijas konsultants (PK 42221 03)

Ceļojuma konsultants darbā: konsultē klientus par ceļojumu iespējām, pakalpojumu daudzveidību un cenām pasaulē, savukārt Tūrisma informācijas konsultants sniedz informāciju iespējām reģionā un visā Latvijā; izzina klienta vēlmes (vēlamo ceļojuma un transporta veidu, ilgumu utt.) un piedāvā atbilstošākos tūrisma pakalpojumus;

pārdod jau izstrādātas ceļojumu paketes vai plāno grupu un individuālo ceļojumu maršrutus; izzina Latvijas un pasaules valstu tūrisma tirgu piedāvājumu; meklē sadarbības partnerus un izzina viņu piedāvājumu savā valstī un ārvalstīs; izzina ceļojumu iespējas (transporta, naktsmītņu veidi, pēdējā brīža piedāvājumi u.c.); sniedz klientiem specifisku informāciju par ceļojuma galamērķi (piemēram, sabiedrisko transportu, vietējām paražām, klimatu u.tml.) organizē ceļojuma pārdošanas procesu (veic rezervācijas, noformē dokumentus, aprēķina izmaksas utt.); veido datu bāzi, kurā apkopo informāciju par ceļojumiem, klientiem, līgumiem u.c.

Darba aprīkojums: darbā lieto internetu, kartes, ceļojumu literatūru, biroja tehniku (datoru, printeri, kopējamo aparātu u.c.), kancelejas piederumus, mobilo un fiksēto tālruni; strādā ar kases un kredītkaršu aparātiem, pārzina speciālās datorprogrammas (piemēram, tūrisma pakalpojumu rezervācijas sistēmas u.tml.).

Darba apstākļi: strādā biroja telpās astoņu stundu darba dienu; nereti dodas darba komandējumos; var konsultēt klientus gan klātienē, gan pa telefonu,

Konsultants

skype vai e-pastu; darbam raksturīga sezonālitate – ātrs darba temps tūrisma sezonā un iespējamās dīkstāves citā laikā; ikdienā saskaras ar dažādu valstu, kultūru un nacionalitāšu cilvēkiem, sazinoties arī svešvalodās; iespējama konfliktsituāciju risināšana ar klientiem un sadarbības partneriem.

Darba iespējas: iespējams specializēties kādā noteiktā ceļojumu veidā – darījumu ceļojumos, izklaides un atpūtas ceļojumos, aktīvās atpūtas piedāvājumos; var strādāt tūrisma uzņēmumos, uz kruīzu kuģu līnijām, tūrisma informācijas centros.

Ceļojumu konsultanta profesiju pēc 9. klases iespējams apgūt sekojošās skolās:

1. Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums,
2. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"
3. Ventspils Tehnikums

Klientu apkalpošanas konsultants (PK 3322 01)

Sagaida bankas klientus, izzina viņu vajadzības un palīdz izvēlēties atbilstošāko bankas pakalpojumu vai atrast nepieciešamo informāciju; iepazīstina ar attālināto norēķinu kārtību, māca klientus lietot internetbanku un bankas automātus; informē klientus par ieguldījumu veidiem (piem., īstermiņa un ilgtermiņa noguldījumiem, krājkontiem u.c.) to sniegtajiem ieguvumiem; informē klientus par finansēšanas iespējām – kredītiem, līzingu, faktoringu; informē

klientus par pakalpojumu saņemšanas kārtību, dokumentu noformēšanu, kā arī par klienta tiesībām un pienākumiem; informē klientus par oficiālajiem valūtu kursiem un bankas noteiktajiem komerckursiem; sniedz informāciju par iespējamām vērtspapīru operācijām; reģistrē informāciju par apkalpotajiem klientiem, to vajadzībām un pieprasījumiem bankas datubāzē; sagatavo pārskatus par bankas operācijām vai klientu vajadzībām; izvieto bankas telpās prezentāciju bukletus un informatīvos materiālus par bankas pakalpojumiem; organizē dokumentu apriti (kārtošanu, uzskaiti, nodošanu arhīvā), ievērojot komercinformācijas aizsardzības un konfidencialitātes principus; nodrošina bankas filiāli ar kancelejas precēm, informatīvajiem materiāliem un veidlapām.

Darba aprīkojums: lieto dažādu biroja tehniku – datoru, printeri, faksu, kopēšanas aparātu, kā arī specializētas bankas datorprogrammas, speciālas bankas veidlapas un līgumu formas.

Darba apstākļi: strādā biroja telpās astoņu stundu darba dienu, darba laiks pieskaņots bankas darba laikam, iespējams, jāstrādā brīvdienās; darbs stāvot kājās; darbs ar paaugstinātu stresa līmeni, jo jāspēj ātri reaģēt dažādās situācijās, novērst un risināt konfliktus; ikdienā intensīvi saskaras ar

Konsultants

dažādiem cilvēkiem, iespējama komunikācija svešvalodās.

Darba iespējas: var strādāt komercbankās un citās kredītiestādēs, kā arī uzņēmumos, kas nodarbojas ar finanšu konsultāciju sniegšanu.

Darba apstākļi: strādā biroja telpās astoņu stundu darba dienu, darba laiks pieskaņots bankas darba laikam, iespējams, jāstrādā brīvdienās; darbs stāvēt kājās; darbs ar paaugstinātu stresa līmeni, jo jāspēj ātri reaģēt dažādās situācijās, novērst un risināt konfliktus; ikdienā intensīvi saskaras ar dažādiem cilvēkiem, iespējama komunikācija svešvalodās.

Darba iespējas: var strādāt komercbankās un citās kredītiestādēs, kā arī uzņēmumos, kas nodarbojas ar finanšu konsultāciju sniegšanu.

Klientu apkalpošanas speciālista profesiju pēc 9. klases iespējams apgūt sekojošās skolās:

1. Aizkraukles Profesionālā vidusskola
2. Daugavpils tehnikums
3. Jelgavas tehnikums
4. Ogres tehnikums
5. Kandavas Lauksaimniecības tehnikums
6. Valmieras tehnikums
7. Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikums
8. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Tehniskā koledža"
9. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Valsts tehnikums"
10. Rīgas Tirdzniecības profesionālā vidusskola
11. Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Valsts tehnikums"

Lai iegūtu labāku darbu, ar ērtākiem un draudzīgākiem darba apstākļiem, tad zināšanas būs noteikti jāpapildina augstskolā. Tas būs nepieciešams arī tad, ja vēlies strādāt valsts vai pašvaldības iestādē.

Vai zini, kas ir Pastorālais konsultants?

Pastorālais konsultants ir sertificēts speciālists, kurš ir ieguvis augstāko izglītību reliģijā vai teoloģijā un profesionālo kvalifikāciju pastorālajā konsultēšanā. Šie speciālisti darbojas (kalpo) cietumos (cietuma kapelāns), slimnīcās, vada svētceļojumus, sniedz konsultēšanu dzīves jēgas meklētājiem, palīdz ģimenēm utml.

Profesijas finanšu sektorā

Kā jau iepriekš noskaidrojām, tad finanšu sektors balstās un bankas darbību. Bankās strādā dažādi profesijas pārstāvji:

- ekonomisti
- analītiķi
- IT speciālisti
- juristi
- projektu vadītāji
- konsultanti
- inkasatori un daudzi citi profesiju pārstāvji bez kuriem nav iedomājama pilnvērtīga bankas darbība.

Ja tava sapņu darba vieta ir banka, tad pēc 9. klases droši vari doties uz kādu no profesionālajām skolām, kur var apgūt grāmatveža vai klientu apkalpošanas speciālista profesiju. Ja sevi jau pozitīvi pierādīsi prakses laikā, iespējams jau skolas laikā varēsi uzsākt darbu bankā. Līdz ar to sākot savu virzību pa karjeras kāpnēm. Vai arī pabeidzot 12. klasi stājies ekonomistos. Daudzi darbinieki savu darbu bankā ir sākuši kā klientu konsultanti, bez iepriekšējām zināšanām un bez atbilstošas profesijas. Svarīgākais ir, lai tu proti sarunāties ar klientu, proti rīkoties ar datoru un lai tev ir labas svešvalodas zināšanas. Viss pārējais jau sakārtosies pēc tam. Galvenais ir ķert mirkli un savas dzīves iespējas. Bieži, kad mums veicas sakām, ka tā ir veiksmē, patiesībā tā ir vairāku veiksmīgu lietu sakritība. Varbūt nejauši satiekot svešu cilvēku un viņam pastāstot par saviem sapņiem, mēs varam izvilkt savu veiksmes lozi.

Latvijas Bankas ēka Rīgā.

Ko gan dara bankas darbinieki?

No malas skatoties var šķist, ka darbs bankā ir ļoti viegls un elementārs. Bet patiesībā tā nav, darbs bankā ir atbildīgs un grūts. Tas ir ellīgi smags un grūts darbs, jo tas rada koncentrēšanās un atbildības sajūtas spriedzi, kā arī darbs bankā ir ar augstu fizisko slodzi. Pirmkārt, sēdēšana, kā zināms, ir viena no kaitīgākajām fiziskajām nodarbēm. Otrkārt, skaidra nauda ir viena no alergiskākajiem un netīrākajiem priekšmetiem. Treškārt – nauda un arī dokumenti ir smagi priekšmeti svara ziņā. Un, ja iepriekš nosauktajam pievieno nepieciešamību būt laipnai, asprātīgai un gana atjautīgai, risinot katra klienta situāciju neatkarīgi no pašsajūtas, noguruma un izsalkuma pakāpes, un ievērojot simtiem instrukciju un priekšrakstu, ilūzija par „vienkāršo darbiņu, kur tikai jāsmaida” izplēn.

Profesijas finanšu sektorā

Ko gan bankās dara tie profesiju pārstāvji, kurus mēs ieejot bankā neredzam?

Šie profesiju pārstāvji nepārtraukti seko līdz Pasaules Finanšu tirgum, vēro akciju iegādi, plāno kā padarīt bankas darbību efektīvāku, kā ietaupīt resursus, ko jaunu piedāvāt banku klientiem, lai to dzīves kļūtu daudz ērtākas un norēķini bankā daudz ātrāki. Rūpējas par mūsu bankas kontu drošību, pēta nekustamo īpašumu tirgu, paredz ekonomikas lejupslīdes un augšupejas utt. Darbu bankā var salīdzināt ar skudru pūzni, kur norit nepārtraukta darbība, tā pierimst tikai uz nakti. Izklusās interesanti? Tā noteikti arī ir! Ja vairāk vēlos ko uzzināt par darbu bankā noteikti nākamgad piedalies "Ēnu diena 2021" un pavadi dienu kāda profesijas pārstāvja klātbūtnē. Vēl vari pieteikties "Atvērto durvju dienas" pasākumā un ielūkoties, kas tai bankai vēderā. Padziļinātāk bankas profesijas nepētīsim, jo priekš tā tev vēl ir savs laiks un mācoties tālāk tās tu varēsi papētīt padziļinātāk.

Izmantotie interneta resursi

<https://www.consultancy.uk/consulting-industry>
https://en.wikipedia.org/wiki/Consulting_firm
<https://lina.lv/pieaugusajiem/e-konsultacijas/rakstveida-e-konsultacijas/>
http://lm.gov.lv/lv/index.php?option=com_content&view=article&id=80154
<http://www.profesijupasaule.lv>
<https://www.irdarbs.lv/info/5-miti-par-darbu-banka>

Ja Tev šķiet, ka banka ir tava sapņu darba vieta, tad nebaidies no šī sapņa, bet gan dodies uz to ar mazākiem vai lielākiem soļiem nav nozīmes. Ja Tev šķiet, ka kādam sasniegt savus mērķus izdodas ātrāk un vieglāk, tad atceries mēs katrs esam citādāks, mēs katrs esam atšķirīgs viens no otra, tādēļ mēs katrs esam īpašs. Lai vēlāk varētu strādāt bankā, tad ņem vērā vakar doto padomu - Lasi, spēlē spēles un attīsti savu prātu. Tikpat svarīgi ir nodarboties arī ar sportu, lai esam fiziski spēcīgi uzsākot savas darba gaitas. Pievērs uzmanību matemātikai, attīsti savu rakstītprasmi un runas prasmi. Varu pačukstēt, ka bankā viens no darba intervijas uzdevumiem ir uzrakstīt rakstisku atbildi klientam. Šis ir punkts ko daudzi neiztur, jo mūsdienās cilvēki ir pazaudējuši prasmi izteikties loģiski un saprotami.

Nereti bankai nav svarīgs tavš diploms, bet viņiem ir svarīga tava izaugsmes un pašpilnveides spēja. Visu pārējo bankas pārstāvji Tev iemācīs. Esi drošs un nebaidies stāties pretī izaicinājumiem!